

**REPUBLIKA HRVATSKA
AGENCIJA ZA ZAŠTITU OSOBNIH PODATAKA**

**GODIŠNJE IZVJEŠĆE O RADU
ZA 2005. GODINU**

Zagreb, svibanj 2006.

SADRŽAJ

1. UVOD
2. POSLOVI I ZADACI
3. OSNIVANJE, FINANCIRANJE I STRUČNA SLUŽBA
 - 3.1. Osnivanje
 - 3.2. Financiranje,
 - 3.3. Poslovni prostor i oprema
 - 3.4. Stručna služba
4. RAD AGENCIJE
 - 4.1. Usklađivanje zakonodavstva RH sa zakonodavstvom EU
 - 4.2. Screening
 - 4.3. Suradnja s tijelima državne i javne uprave
 - 4.4. Rješavanje pritužbi građana
 - 4.5. Mišljenja Agencije
 - 4.6. Nadzor
 - 4.7. Središnji registar
 - 4.8. Javnost rada i suradnja s medijima
 - 4.9. Međunarodna suradnja
5. PLAN RADA ZA 2006. GODINU
6. ZAKLJUČAK

1. UVOD

Zakonom o zaštiti osobnih podataka (Narodne novine, broj 103/03) uređena je zaštita osobnih podataka o fizičkim osobama, te nadzor nad prikupljanjem, obradom i korištenjem osobnih podataka u Republici Hrvatskoj. Zakonom je utvrđeno osnivanje Agencije za zaštitu osobnih podataka kao samostalne pravne osobe odgovorne Hrvatskom saboru, koja dio svojih poslova i zadataka obavlja kao javne ovlasti.

Zakon je bio potvrda opredjeljenja Republike Hrvatske da usvoji i na ovom području dostignuća zemalja razvijenih demokracija i usvoji standarde u zaštiti ljudskih prava među kojima i zaštitu privatnosti, odnosno zaštitu osobnih podataka. Zakon je nadalje potvrda opredjeljenja kojim Hrvatska želi postati punopravna članica Europske unije i dokaz želje i namjere da i na ovom području ispuni zadane uvjete za članstvo. EU je naime Direktivom 46/95 iz 1995. godine uputila zahtjev svim svojim članicama da zakonodavno urede područje zaštite osobnih podataka utvrđujući za to rok od tri godine. Direktiva 46/95 istovremeno utvrđuje istovjetnu obvezu i za sve buduće članice EU.

Hrvatska je nadalje kao zemlja članica Vijeća Europe prihvatila obveze iz Konvencije o zaštiti osoba pri automatskoj obradi podataka (Konvencija 108), te Dodatnog protokola uz Konvenciju za zaštitu osoba pri automatiziranoj obradi podataka u vezi nadzornih tijela i međunarodne razmjene podataka.

Ovo je bilo potrebno napomenuti da bi se sagledale i utvrdile obveze na području zaštite osobnih podataka koje RH ima u procesu pristupanja u punopravno članstvo EU i uopće u međunarodnim odnosima. Iz ovog proizlaze obveze i zadaci Agencije da pored svojih obveza koje proizlaze iz zakona, aktivno sudjeluje u usklađivanju zakonodavstva RH sa zakonodavstvom EU, kako Zakona o zaštiti osobnih podataka i podrednih propisa, tako i da sudjeluje u usklađivanju niza drugih zakona koji u sebi sadrže zaštitu osobnih podataka.

2. POSLOVI I ZADACI

Pravni okvir iz područja zaštite osobnih podataka uspostavljen je donošenjem Zakona o zaštiti osobnih podataka (NN 103/03) Tijekom 2004. godine donijeta je Uredba o načinu vođenja i obrascu evidencije o zbirkama osobnih podataka i Uredba o načinu pohranjivanja i posebnim mjerama tehničke zaštite posebnih kategorija osobnih podataka.

Agencija za zaštitu osobnih podataka je pravna osoba s javnim ovlastima, koja je u svom radu samostalna i odgovara Hrvatskom saboru, a člankom 32. Zakona o zaštiti osobnih podataka utvrđeni su poslovi koje Agencija obavlja kao javne ovlasti:

- nadzire provođenje zaštite osobnih podataka,
- ukazuje na uočene zloupotrebe prikupljanja osobnih podataka,
- sastavlja listu država i međunarodnih organizacija koje imaju odgovarajuće uređenu zaštitu osobnih podataka,
- rješava povodom zahtjeva za utvrđivanje povrede prava zajamčenih Zakonom,
- vodi središnji registar.

Odredbom članka 33. Zakona utvrđuje se da Agencija obavlja i druge poslove:

- prati uređenje zaštite osobnih podataka u drugim zemljama i surađuje s tijelima nadležnim za nadzor nad zaštitom osobnih podataka u drugim zemljama,
- nadzire iznošenje osobnih podataka iz Republike Hrvatske,
- izrađuje metodološke preporuke za unapređenje zaštite osobnih podataka i dostavlja ih voditeljima zbirke osobnih podataka,
- daje savjete u svezi s uspostavom novih zbirke osobnih podataka, osobito u slučaju uvođenja nove informacijske tehnologije,
- daje mišljenja, u slučaju sumnje, smatra li se pojedini skup osobnih podataka zbirkom osobnih podataka u smislu Zakona,
- prati primjenu organizacijskih i tehničkih mjera za zaštitu podataka te predlaže poboljšanje tih mjera,
- daje prijedloge i preporuke za unapređenje zaštite osobnih podataka,
- surađuje s nadležnim državnim tijelima u izradi prijedloga propisa koji se odnose na zaštitu osobnih podataka,
- daje prethodna mišljenja,
- obavlja i druge poslove određene zakonom.

Sukladno dokumentima Europske komisije za 2005. godinu predviđeno je donošenje Zakona o potvrđivanju Konvencije br. 108 Vijeća Europe. Shodno navedenom, donijet je Zakon o potvrđivanju Konvencije br. 108 Vijeća Europe od 28 siječnja 1981. o zaštiti pojedinaca u pogledu automatske obrade osobnih podataka. Predmetna konvencija i Dodatni protokol u odnosu na Republiku Hrvatsku stupili su na snagu dana 1. listopada 2005. godine. Člankom 140. Ustava Republike Hrvatske propisano je da međunarodni ugovori koji su sklopljeni i potvrđeni u skladu s Ustavom i objavljeni, a koji su na snazi, čine dio unutarnjeg pravnog poretka RH, a **po pravnoj su snazi iznad zakona.**

Agencija ima obveze i po Nacionalnom programu za pridruživanje EU u okviru kojeg će predlagati, surađivati ili provoditi određene mjere u području svog djelokruga rada.

Krajem 2004. godine Agencija za zaštitu osobnih podataka uputila je prijedlog da se u Nacionalni program za pridruživanje Republike Hrvatske u EU za 2005. godinu u području razmjene podataka u okviru zakonodavnih mjera predviđenih za 2005. godinu uvrsti i **Izmjene i dopune Zakona o zaštiti osobnih podataka.**

Ponajprije, razlog za predložene izmjene i dopune Zakona o zaštiti osobnih podataka je **potreba za izmjenom članka 13. Zakona o zaštiti osobnih podataka te usklađivanje istog s Direktivom 96/46/EZ** o zaštiti pojedinaca glede obrade osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka.

Obzirom da je Zakon o zaštiti osobnih podataka u temeljnim pitanjima usklađen s pravnom stečevinom Zajednice, **odustali smo** od predloženih Izmjena i dopuna Zakona o zaštiti osobnih podataka za 2005. godinu i **predložili isto za 2006. godinu** imajući u vidu činjenicu kako će praktično iskustvo od jedne godine konkretnog rada biti izuzetno korisno pri izradi Izmjena i dopuna Zakona o zaštiti osobnih podataka.

3. OSNIVANJE AGENCIJE, FINANCIRANJE, STRUČNA SLUŽBA

3.1. Osnivanje Agencije za zaštitu osobnih podataka

Kao samostalna pravna osoba s javnim ovlastima, Agencija je mogla i formalno i stvarno početi djelovati tek na samom kraju 2004. godine kada su stvoreni minimalni formalno-pravni, financijski i prostorni uvjeti, te kada je uz ravnatelja i zamjenicu ravnatelja Agencija u radni odnos u vremenu od 01.11.2004. do kraja 2004. godine primila 10 djelatnika

Kronologija aktivnosti osnivanja Agencije

30.04.2004.- Hrvatski sabor imenuje ravnatelja i zamjenicu ravnatelja Agencije (NN 58/04).

04.06.2004.- Hrvatski sabor donosi odluku o potvrđivanju Statuta Agencije (NN 77/04).

U vremenu od 01.06. do 30.09.2004. doneseni su potrebni normativni akti, rebalansom Državnog proračuna za 2004. godinu Agenciji su dodijeljena financijska sredstva za proračunsku godinu, te izvršene potrebne registracije za početak rada.

3.2. Financiranje

Člankom 28. Zakona o zaštiti osobnih podataka (NN 103/03) sredstva za rad Agencije osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske. Obzirom da se s osnivanjem Agencije krenulo u tijeku 2004. godine, nakon što je državni proračun za tu godinu već bio donesen, u Izmjenama i dopunama Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2004. godinu (NN 104/04) Agenciji su dodijeljena sredstva u ukupnom iznosu od 1.557.760 kuna.

Radi potrebe poštivanja zakonskih normi u pogledu javne nabave i prijema u radni odnos, te određenog vremena dok se osigura poslovni prostor, Agencija je do kraja 2004. godine utrošila sredstva u ukupnom iznosu od 896.726,89 kuna. Navedena sredstva su utrošena uz određenu preraspodjelu prema proračunskim stavkama koji je Vlada Republike Hrvatske odobrila. Preraspodjela se tražila u cilju brže nabave opreme i sredstava za rad, što se može vidjeti iz priložene tabele.

U 2005. godini Agencija je ukupno utrošila 5.222.378,45 kn, od čega je jedna trećina ukupnih sredstava utrošena na sredstva i opremu za rad. Time su krajem godine ostvareni i zadovoljeni osnovni preduvjeti za rad.

25005 AGENCIJA ZA ZAŠTITU OSOBNIH
PODATAKA

1541 ZAŠTITA OSOBNIH PODATAKA

**PLAN
2004**

**UTROŠENO
2004**

TEKUĆI IZDACI

		1.557.760,00	896.726,89
A765000	ZAŠTITA OSOBNIH PODATAKA	1.017.760,00	540.726,90
3111	PLAĆE ZA REDOVAN RAD	560.000,00	223.321,50
3121	OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	20.000,00	9.000,00
3132	DOPRINOS ZA ZDRAVSTV.OSIGUR.	89.900,00	34.614,84
3133	DOPRINOS ZA ZAPOŠLJAVANJE	9.860,00	3.796,46
3211	SLUŽBENA PUTOVANJA	40.000,00	15.026,02
3212	NAKNADE ZA PRIJEVOZ,RAD NA TERENU I ODVOJENI ŽIVOT	0	0
3213	STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLEN.	15.000,00	15.000,00
3221	UREDSKI MATER. I OSTALI MATER.RAS.	10.000,00	1.000,00
3223	ENERGIJA	24.000,00	39.000,00
3224	MATERIJAL I DIJELOVI ZA TEKUĆE I INVESTICIJSKO ODRŽAVANJE	13.000,00	8.000,00
3225	SITNI INVENTAR I AUTOGUME	0	0
3231	USLUGE TELEFONA POŠTE I PRIJ.	5.000,00	1.000,00
3232	USLUGE TEKUĆEG I INV.ODRŽAVANJA	5.000,00	25.000,00
3233	USLUGE PROMIĐBE I INFORMIRANJA	32.000,00	13.076,00
3234	KOMUNALNE USLUGE	35.000,00	59.916,48
3235	ZAKUPNINE I NAJAMNINE	10.000,00	20.000,00
3237	INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	23.000,00	0
3238	RAČUNALNE USLUGE	55.000,00	0
3239	OSTALE USLUGE	18.000,00	60.427,00
3292	PREMIJE OSIGURANJA	20.000,00	9.699,00
3293	REPREZENTACIJA	15.000,00	3.336,60
3299	OSTALI NESP.RASHODI POSLOVANJA	4.000,00	0
3431	BANKARSKE USLUGE I USL.PLAT.PRO.	7.000,00	1.513,00
		5.000,00	0
		2.000,00	1.000,00

OPREMA

K765001	OPREMANJE AGENCIJE	370.000,00	341.000,00
4123	LICENCE	0,00	0,00
4221	UREDSKA OPREMA I NAMJEŠTAJ	240.000,00	332.000,00
4222	KOMUNIKACIJSKA OPREMA	100.000,00	9.000,00
4223	OPREMA ZA ODRŽAVANJE I ZAŠTITU	30.000,00	0
4262	ULAGANJA U RAČUNALNE PROGRAME	0	0
K765002	OBNOVA VOZNOG PARKA	170.000,00	14.999,99
4231	PRIJEVOZNA SREDSTVA U CESTOV.PR.	170.000,00	14.999,99

25005 AGENCIJA ZA ZAŠTITU OSOBNIH
PODATAKA

1541 ZAŠTITA OSOBNIH PODATAKA

**PLAN
2005**

**UTROŠENO
2005**

TEKUĆI IZDACI

		6.645.145,00	5.222.378,45
A76500			
0	ZAŠTITA OSOBNIH PODATAKA	4.595.155,00	3.285.991,61
3111	PLAĆE ZA REDOVAN RAD	2.070.943,00	1.823.222,21
3121	OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	60.000,00	41.658,57
3132	DOPRINOS ZA ZDRAVSTV.OSIGUR.	322.138,00	282.802,84
3133	DOPRINOS ZA ZAPOŠLJAVANJE	34.064,00	30.994,77
3211	SLUŽBENA PUTOVANJA	120.000,00	92.000,00
3212	NAKNADE ZA PRIJEVOZ,RAD NA TERENU I ODVOJENI ŽIVOT	0,00	0
3213	STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLEN.	153.000,00	106.812,09
3221	UREDSKI MATER. I OSTALI MATER.RAS.	50.000,00	71.579,27
3223	ENERGIJA	150.000,00	118.500,00
3224	MATERIJAL I DIJELOVI ZA TEKUĆE I INVESTICIJSKO ODRŽAVANJE	120.000,00	14.450,14
3225	SITNI INVENTAR I AUTOGUME	0,00	0
3231	USLUGE TELEFONA POŠTE I PRIJ.	40.000,00	3.720,20
3232	USLUGE TEKUĆEG I INV.ODRŽAVANJA	30.000,00	33.613,27
3233	USLUGE PROMIĐBE I INFORMIRANJA	350.000,00	149.149,82
3234	KOMUNALNE USLUGE	200.000,00	200.000,00
3235	ZAKUPNINE I NAJAMNINE	150.000,00	112.700,00
3237	INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	170.000,00	116.013,41
3238	RAČUNALNE USLUGE	40.000,00	21.154,80
3239	OSTALE USLUGE	50.000,00	34.641,17
3292	PREMIJE OSIGURANJA	50.000,00	8.794,92
3293	REPREZENTACIJA	20.010,00	12.521,22
3299	OSTALI NESP.RASHODI POSLOVANJA	40.000,00	8.536,82
3431	BANKARSKE USLUGE I USL.PLAT.PRO.	15.000,00	933,61

OPREMA

K76500			
1	OPREMANJE AGENCIJE	1.849.990,00	1.738.807,84
4123	LICENCE	700.000,00	482.638,62
4221	UREDSKA OPREMA I NAMJEŠTAJ	972.000,00	1.079.936,40
4222	KOMUNIKACIJSKA OPREMA	59.330,00	88.409,35
4223	OPREMA ZA ODRŽAVANJE I ZAŠTITU	59.330,00	41.363,43
4262	ULAGANJA U RAČUNALNE PROGRAME	59.330,00	46.460,04
K76500			
2	OBNOVA VOZNOG PARKA	200.000,00	197.579,00
4231	PRIJEVOZNA SREDSTVA U CESTOV.PR.	200.000,00	197.579,00

3.3. Poslovni prostor, sredstva i oprema

Agenciji je tijekom ljeta 2004. godine privremeno ustupljen na korištenje poslovni prostor u Mesničkoj 23 (2 radne sobe) i mogućnost služenja s 3 računala Ministarstva vanjskih poslova. Početkom prosinca Agenciji je dodijeljen poslovni prostor na Pantovčaku 258 ukupne površine 184, 25 m², a tijekom veljače 2005. godine na istoj lokaciji i poslovni prostor na III katu (potkrovlje-mansarda) ukupne površine 136,00 m².

Nedostatak potrebnog poslovnog prostora ogleda se u problemu odgovarajućeg smještaja telefonske centrale i serverskih uređaja (nemogućnost postavljanja potrebnih dodatnih servera) prostorije za arhivu, minimalnog skladišnog prostora za uredski materijal, rezervne dijelove i dr., te bar jedne veće prostorije za sastanke.

Za rješavanje ovog problema i nalaženje odgovarajućeg poslovnog prostora Agencija je u stalnom kontaktu sa Središnjim državnim uredom za upravljanje državnom imovinom i nada se trajnom rješenju u 2006. godini.

Potrebna osnovna sredstva i oprema počela se nabavljati u prosincu 2004.godine i isto je nastavljeno tijekom cijele 2005. godine obzirom na vrijeme dobivanja poslovnog prostora, uređenje istog, te poštivanja zakonskih normi u vezi nabave. Nabavljena osnovna sredstva i oprema uglavnom udovoljava osnovnim potrebama Agencije.

3.4. Stručna služba

Za ustrojavanje stručne službe Agencije prije donošenja akta o sistematizaciji radnih mjesta, proučena je organizacija i ustroj istovjetnih tijela za zaštitu osobnih podataka u zemljama EU, posebno uzimajući u obzir veličinu zemlje i broj stanovnika pojedine zemlje, te organizacijski model obzirom da neke zemlje imaju ovu djelatnost razdvojenu (primjerice centralnu bazu podataka ili nadzor/inspekciju imaju odvojeno od ostalog tijela za zaštitu osobnih podataka).

U skladu s tim sačinjen je akt o sistematizaciji radnih mjesta s planom do kraja 2008. godine, te planom za daljnjih 10 godina radi eventualne potrebe planiranja i usavršavanja potrebnih stručnih radnika, ali i prepuštanju odluke o tome budućim odgovornim osobama i tijelima, te odobrenju i suglasnosti Sabora, zavisno od potrebe i razvoja djelatnosti zaštite osobnih podataka, te odgovarajućem odnosu, obvezama i potreba na drugim područjima (telekomunikacije i informatički sektor, prijenos podataka, aktivnosti u svezi Shengenskog protokola, Europol, Eurojusta...).

Kvalifikacijska struktura potrebnih kadrova odražava potrebu da se zadovolje potrebe udovoljavanju i izvršenju složenih radnih zadataka na potpuno novom području u Republici Hrvatskoj. Stoga stručni kadar, uglavnom pravne i informatičkih struka, mora aktivno vladati bar jednim stranim jezikom, te biti sposoban služiti se stručnom literaturom na stranim jezicima i biti u mogućnosti da aktivno sudjeluje na konferencijama, radionicama i drugim skupovima u zemlji i inozemstvu. ECDL znanja za sve djelatnike su obvezna.

Ostali kadrovi moraju raspolagati višestrukim znanjima kako bi mogli ispuniti različite radne zadatke, te obzirom na broj djelatnika u Agenciji, biti u mogućnosti zamijeniti odsutnog radnika i na radnim zadacima drugačije vrste.

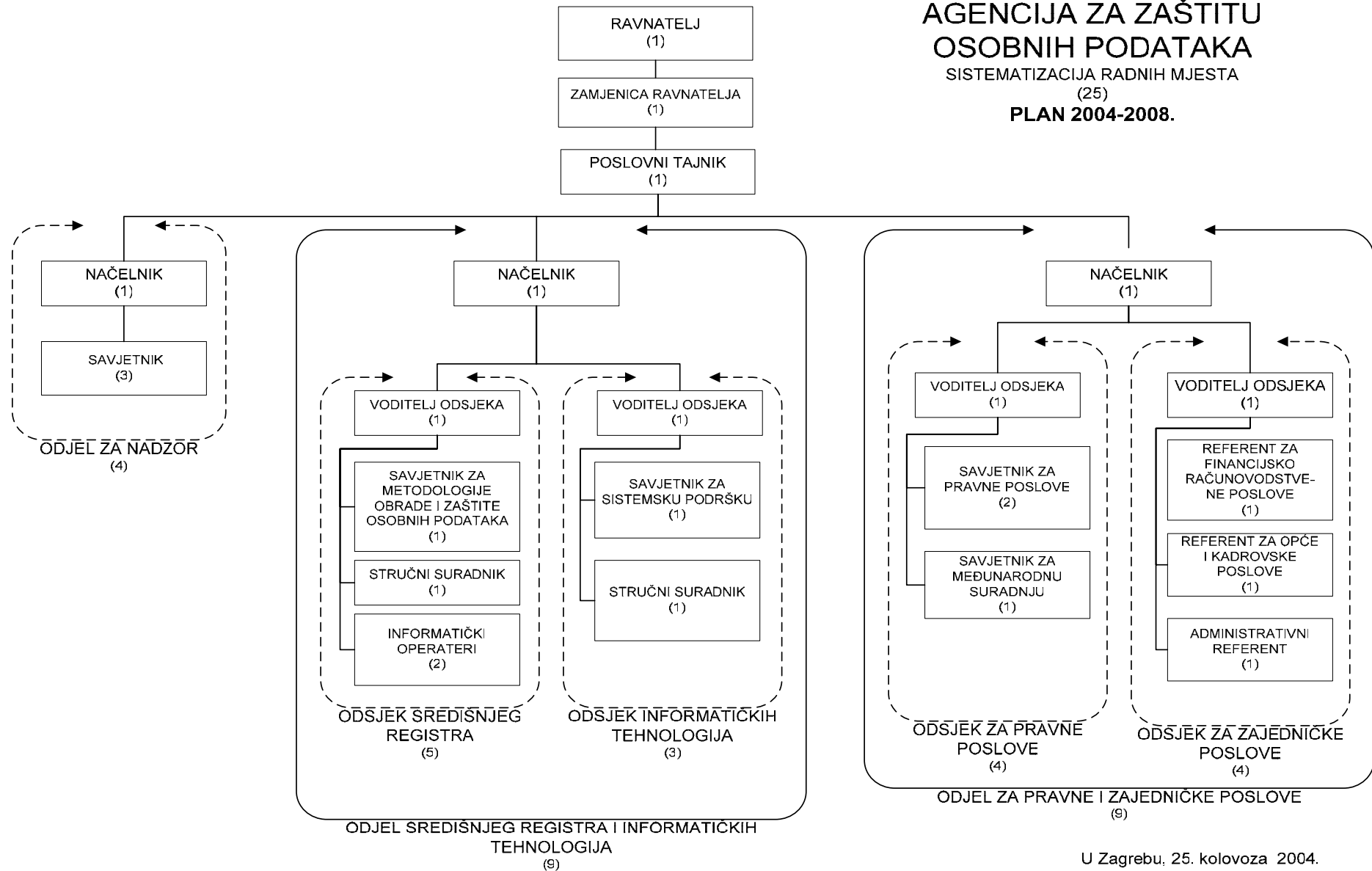
Iz priloženih tabela – shema, vidljivo je da je za razdoblje 2004.-2008. godine predviđeno do 25 djelatnika, a kasnije, sukladno ranije iznesenom, eventualno optimalna popunjenost potrebnim kadrovima mogla bi brojiti do 36 djelatnika.

Uvažavajući nužnost potrebe da je za popunjavanje radnih mjesta potrebno ispuniti određene preduvjete (financijska sredstva, prostor i oprema, ispunjavanje zakonskih uvjeta u pogledu natječaja...) prijem radnika u stručnu službu mogao je početi 1. studenoga 2004. godine i do kraja godine je zaposleno 10 djelatnika. Nakon dobivanja dodatnog poslovnog prostora, uređenja i opremanja istog u 2005. godini do kraja godine zaposleno je novih 10 djelatnika pa je na kraju 2005. godine Agencija brojila ukupno 22 djelatnika.

AGENCIJA ZA ZAŠTITU OSOBNIH PODATAKA

SISTEMATIZACIJA RADNIH MJESTA
(25)

PLAN 2004-2008.

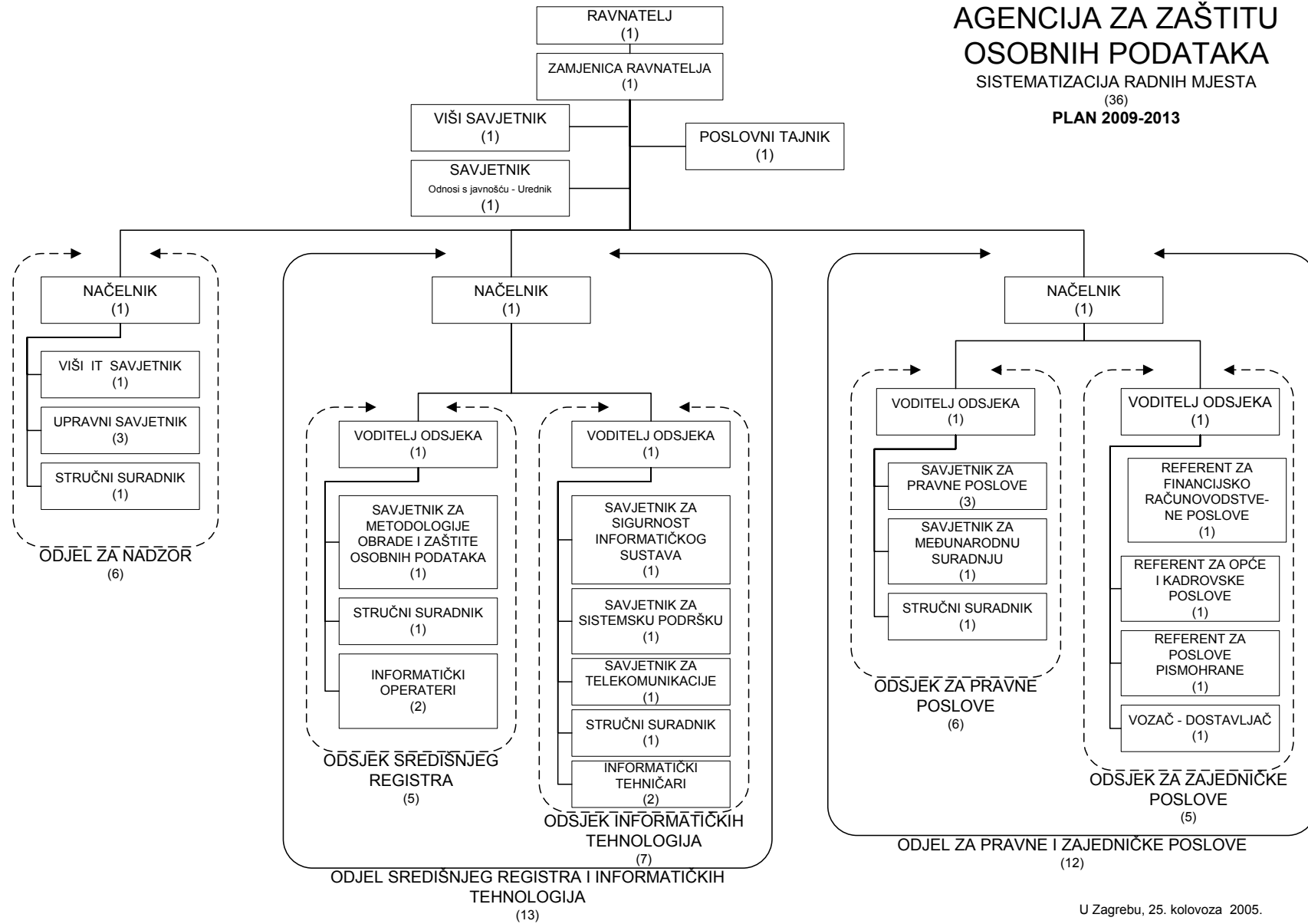
U Zagrebu, 25. kolovoza 2004.

AGENCIJA ZA ZAŠTITU OSOBNIH PODATAKA

SISTEMATIZACIJA RADNIH MJESTA

(36)

PLAN 2009-2013

4. RAD AGENCIJE

4.1. Usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske sa zakonodavstvom EU

U Nacionalnom programu za pridruživanje EU za 2004. godinu pod točkom 3.1.3.5. u području *razmjena podataka*, predviđeno je donošenje podzakonskih propisa prema Zakonu o zaštiti osobnih podataka, što je istovremeno činilo i mjere usvajanja *acquis communautaire*. Obje mjere donošenja odgovarajućih uredbi usklađuju se s Direktivom 95/46 EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24.10.1995.

Te obveze su u cijelosti ispunjene, pa je Vlada RH uz prethodno mišljenje Agencije za zaštitu osobnih podataka donijela slijedeće uredbe:

1. Uredbu o načinu vođenja i obrascu evidencije o zbirkama osobnih podataka (NN 105/04),
2. Uredbu o načinu pohranjivanja i posebnim mjerama tehničke zaštite osobnih podataka (NN 139/04).

Sukladno dokumentima Europske komisije za 2005. godinu predviđeno je donošenje Zakona o potvrđivanju Konvencije br. 108 Vijeća Europe. Shodno navedenom, donijet je Zakon o potvrđivanju Konvencije br. 108 Vijeća Europe od 28. siječnja 1981. o zaštiti pojedinaca u pogledu automatske obrade osobnih podataka. Predmetna konvencija i Dodatni protokol u odnosu na Republiku Hrvatsku stupili su na snagu dana 1. listopada 2005. godine. Člankom 140. Ustava Republike Hrvatske propisano je da međunarodni ugovori koji su sklopljeni i potvrđeni u skladu s Ustavom i objavljeni, a koji su na snazi, čine dio unutarnjeg pravnog poretka RH, a **po pravnoj su snazi iznad zakona**.

Nadalje, za 2005. godinu bile su predviđene izmjene i dopune Zakona o zaštiti osobnih podataka. Odustalo se od predloženih izmjena i dopuna zakona, obzirom da je Zakon o zaštiti osobnih podataka u temeljnim pitanjima usklađen s pravnom stečevinom Zajednice, a praksa je pokazala opstojnost i provedivost postojećeg Zakona.

Razlozi radi kojih je Agencija predlagala izmjene i dopune Zakona o zaštiti osobnih podataka je **primjedba iz Avis-a Europske komisije** u vezi s odstupanjima kakva su predviđena u direktivi o zaštiti osobnih podataka pri prijenosu osobnih podataka u inozemstvo, kao i praktična rješenja velikog broja zemalja EU čiji je način rada pomno proučen na samom početku rada Agencije, te je s tim u vezi izrađen i usporedni prikaz zakonskih odredbi u pojedinim zemljama EU, poglavito vezano uz prekogranični prijenos osobnih podataka.

Stoga, imajući na umu naznačenu primjedbu iz Avis-a, te praktično iskustvo koje ćemo steći još tijekom 2005. godine, kao i konkretna iskustva i pomoć drugih zemalja odlučeno je da se predloži, što je i usvojeno, da zadnji kvartal 2006. godine bude odgovarajući termin za izmjene i dopune Zakona.

Ratifikacija Konvencije 108 i Dodatnog protokola uz Konvenciju u Saboru Republike Hrvatske donijeli su Republici Hrvatskoj punopravni status pristupnika Konvenciji 108 u svim elementima i potvrdili punopravno članstvo naše zemlje u Savjetodavnom odboru Vijeća Europe za zaštitu osobnih podataka (Consultative Committee of the Convention for the

Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data [ETS 108] (T-PD)).

4.2. Screening

U razdoblju od 18.10.2004. – 22.10.2004. godine, predstavnici Europske komisije su održavali sastanke s predstavnicima tijela državne i javne uprave i ostalih, radi upoznavanja s trenutnim stanjem u svim onim područjima koja u EU ulaze u nadležnost unutarnjeg tržišta. U postupku screening-a, prema navodima predstavnika Europske komisije g. Alaina Deckersa, ispituje se teorijska usklađenost zakonodavstva, ali ujedno prati administrativni kapacitet i provedba zakonodavstva.

Predstavnici Europske komisije su detaljno informirani o počecima rada Agencije za zaštitu osobnih podataka i planovima rada za naredno razdoblje. Upoznati su s donošenjem dviju uredbi, čime su ispunjene mjere nacionalnog programa pridruživanja EU i usklađivanja s Direktivom 95/46 u 2004. godini.

Navodeći da su neka zakonodavna rješenja u Republici Hrvatskoj bolja nego u nekim drugim zemljama, izraženo je zadovoljstvo što je Agencija počela s radom i navedena spremnost tehničke pomoći EU na području zaštite osobnih podataka.

U nastavku postupka screeninga u 2005. godini predstavnici Europske komisije su 22.02.2005.godine učinili radni posjet Agenciji u njenom prostoru na Pantovčaku 258 i utvrdili da se osnivanjem Agencije i stvarnim početkom njezinog rada počela u praksi ostvarivati zaštita osobnih podataka u našoj zemlji.

S tim u svezi Agencija je pravovremeno izrađivala izvješća na sve upitnike Europske komisije, a u kojima su dati prikazi implementacijskog okvira zaštite osobnih podataka i počeci djelovanja Agencije.

Izvješća Europske komisije koja su nam dostavljena tijekom 2005. godine bila su sukladna izvješćima Agencije uz napomene Europske komisije da se u okviru nekih drugih pravnih područja mora uvažavati i implementirati legislativa iz područja zaštite osobnih podataka.

U okviru svojih obveza Agencija je imala primjerenu suradnju sa svim državnim tijelima uključenim u pregovore s EU, a u radnoj skupini koja sudjeluje u pregovorima u dijelu koji se odnosi na poglavlje 23. „Pravosuđe i temeljna prava“ Agencija ima svog predstavnika.

Uvažavajući spoznaje da smo na nekim područjima tek na početku, posebno na implementaciji legislative zaštite osobnih podataka u druga pravna područja, u Agenciji se intenzivno radi na proučavanju legislative drugih zemalja - članica EU, te usavršavanju svojih djelatnika da u narednom razdoblju stručno i odgovorno ispune svoje zadatke.

4.3. Suradnja s tijelima državne i javne uprave

U tijeku 2004. godine nakon potvrde statuta u Hrvatskom saboru Agencija je nužno započela suradnju s uredima Vlade Republike Hrvatske na osiguranju prvih najneophodnijih financijskih sredstava iz proračunske zalihe, projekciju i uvrštavanje u rebalans državnog proračuna za 2004. godinu, registraciju, te osiguranje nužnog poslovnog prostora, opreme i sredstava za rad.

U izvršavanju svojih obveza prema Nacionalom programu za pridruživanje EU za 2004. godinu proučena su rješenja i iskustva drugih zemalja te sukladno dobivenim spoznajama dana su mišljenja u svezi donošenja dviju, ranije spomenutih uredbi Vlade Republike Hrvatske. U otvorenim razmjenama gledišta i mišljenja Agencija je usko surađivala sa Središnjim državnim uredom za upravu i u pogledu prijedloga pokretanja postupka za izmjenu i dopunu Zakona o zaštiti osobnih podataka u narednom razdoblju. Agencija sa zadovoljstvom ističe da je Vlada Republike Hrvatske prihvatila ovaj prijedlog i uvrstila ga u kalendar svojih prijedloga za Hrvatski sabor u 2005. godini. Pritom je prihvaćeno mišljenje Agencije da jedan, relativno dobar zakon, treba doživjeti manje izmjene-dopune i radi određene preporuke predstavnika EU i bolje razrade nekih rješenja koje je Agencija uočila.

U postupku screeninga Agencija je surađivala s Ministarstvom europskih integracija i Ministarstvom vanjskih poslova, a kasnije i direktno s predstavnicima Europske komisije EU. Ta se suradnja dalje proširivala i odvijala s predstavnicima Stalne misije Republike Hrvatske pri Vijeću Europe u Strasbourgu, Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Republici Sloveniji i Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Brüsselsu.

Suradnju s tijelima javne uprave Agencija je najvećim dijelom imala s HIDROm koja je kao dobro organizirana ustanova pružila maksimalnu pomoć u pružanju informacija iz područja od interesa za Agenciju.

S nekim drugim tijelima državne i javne uprave uspostavljeni su prvi kontakti i dogovori za suradnju u narednom razdoblju (radi razumljive obostrane potrebe prvenstveno s Ministarstvom unutarnjih poslova).

Kao zaključno, u ovom prvom i kratkom periodu svog postojanja, Agencija bi sa svog stajališta suradnju s drugim tijelima (predstavničkim i izvršnim, te tijelima javne uprave) mogla ocijeniti uspješnom.

4.4. Postupanje na pritužbe građana

U 2004. godini Agencija je zaprimila putem pismena 6 pritužbi, a u 2005. godini 12 pritužbi u kojima je istaknut zahtjev za postupanjem Agencije i utvrđivanjem povrede prava prema Zakonu o zaštiti osobnih podataka (NN 103/03).

U postupcima koji su slijedili izdato je 5 rješenja kojima se utvrđuje povreda prava na privatnost, odnosno zaštitu osobnih podataka, te nalaže pravnim osobama brisanje određenih osobnih podataka iz zbirke osobnih podataka ili ispravak osobnih podataka, te zabrana isticanja osobnih podataka na određenim mjestima.

U svezi 12 pritužbi Agencija je dala opširno obrazloženo mišljenje da se ne radi o povredi prava, a u svezi jednog predmeta pokrenut je postupak kojim se predlagao organu državne uprave da izda novi podzakonski propis u kojem će biti izbjegnuta povreda prava pojedinaca.

Organ državne uprave je uvažio stajalište Agencije, izdao novi pravilnik u kojem nema povrede prava na privatnost prema stajalištu Agencije, te nakon provedbe istog u praksi na isti više nisu postojale pritužbe.

Na saslušanja pritužbi građana putem telefona građani su upućivani na dostavu pisanih zahtjeva za utvrđivanje povrede prava uz predočavanje bar jednog podatka ili dokaza za moguće postupanje, objašnjenja o sličnim slučajevima u drugim državama i njihovim rješenjima, te ukratko upućivani na legislativu zaštite osobnih podataka ukoliko su za to izrazili interes.

4.5. Postupanje na upite građana i pravnih osoba

Upiti voditelja zbirke osobnih podataka uglavnom su se odnosili na traženje tumačenja zakonskih odredbi te njihove obveze na dostavu evidencija o zbirkama osobnih podataka Agenciji (najčešće kadrovske evidencije) te je s tim u vezi odgovoreno na brojne upite tvrtki (kako telefonske tako i pisane) radi usklađivanja zbirke osobnih podataka koje vode human-resources odjeli, davanje podataka na korištenje, vrijeme čuvanja podataka, mjere za zaštitu podataka, prikupljanje podataka i stvaranje baze osobnih podataka.

Upiti fizičkih osoba u vezi sa zaštitom osobnih podataka najčešće su se odnosili na pitanja matičnog broja građana, te javno objavljivanje podataka (oglasna ploča, Internet) kao povredu privatnosti. **Najčešće su tražena mišljenja** smatra li se pojedini skup osobnih podataka zbirkom osobnih podataka u smislu Zakona.

Nadalje, odgovarano je na upite u vezi **tumačenja zakonskih odredbi**, odnosno obveza voditelja zbirke prema Zakonu; davanje stručnih mišljenja i preporuka u vezi zaštite osobnih podataka **u raznim sektorima, kao što su bankarski sektor, telekomunikacije, policijski sektor, turističke agencije, radni odnosi i sl.**

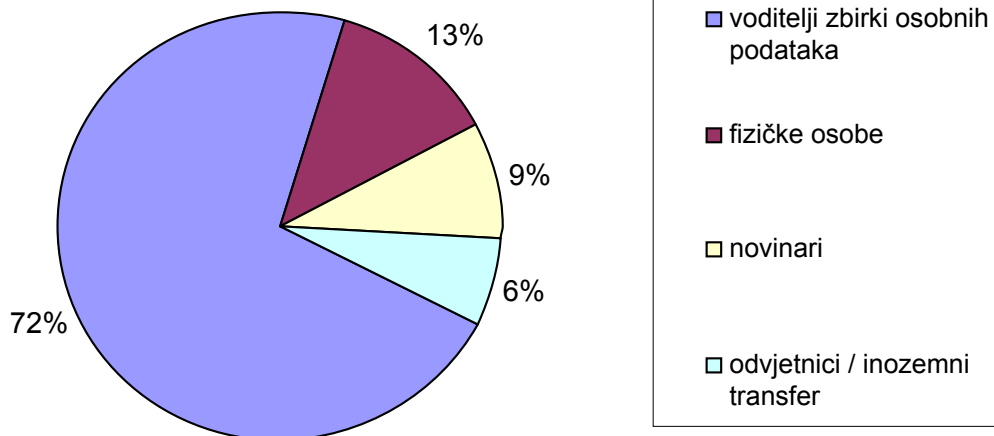
Da Hrvatska počinja slijediti zemlje EU i u **primjeni biometrije** (aparati byotronic) na nekim područjima (primjerice radi evidentiranja dolaska i odlaska s posla) i s tim u svezi određenih problema, te pozornog praćenja i razmatranja potrebe zakonskog uređenja istog, pokazuje nekoliko zahtjeva za utvrđivanjem usklađenosti primjene tih metoda sa zakonom.

U vezi traženja mišljenja o dostupnosti podataka o stanju posjeda od strane odvjetnika uvažavajući odredbe Zakona o zaštiti osobnih podataka i posebne propise iz područja državne izmjere i katastra nekretnina zauzet je stav da podaci državne izmjere, katastra nekretnina i katastra zemljišta prvenstveno su namijenjeni radi omogućavanja uvida u stanje izmjere, katastra nekretnina i katastra zemljišta, a ne prikupljanju osobnih podataka te ovaj Projekt u svojoj cjelokupnosti nije u suprotnosti sa zaštitom osobnih podataka.

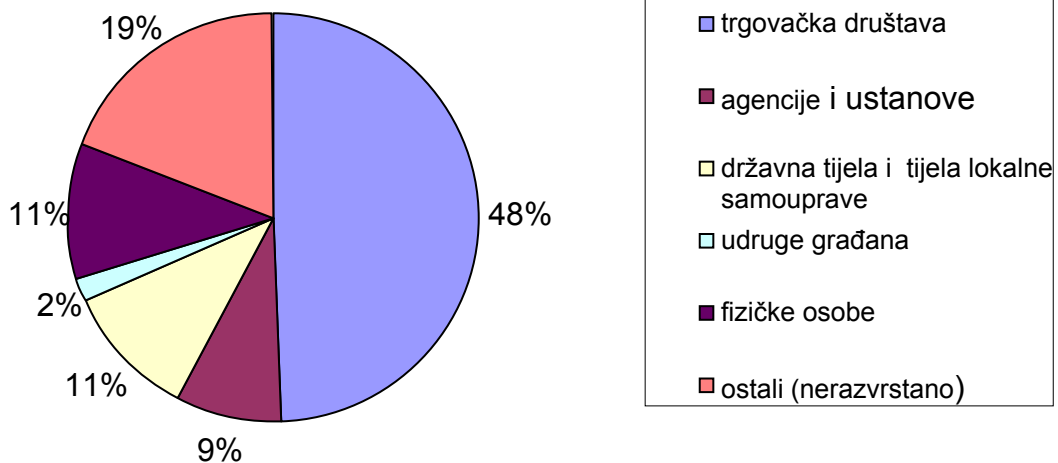
Na zahtjev voditelja zbirki redovito su davana mišljenja o zaštiti osobnih podataka u **drugim zemljama obzirom na zakonsku obvezu pošiljatelja podataka u inozemstvo.**

Gore izneseni primjeri ilustriraju interes onih koji se obraćaju Agenciji što je razvidno i iz priloženih grafičkih prikaza.

Statistički prikaz predmeta zaprimljenih s obzirom na pravni status pošiljatelja

Struktura voditelja zbirke koji su tražili mišljenje Agencije

4.6. Nadzor

Zakonski i organizacijski okvir

Zakonska obveza nadzora nad obradom osobnih podataka utvrđena je odredbom članka 37. Zakona i tijekom 2005. godine vršio ga je Odjel za upravni nadzor kao organizacijska jedinica u sastavu Agencije. Odjel je imao na kraju godine 3 djelatnika (treći djelatnik je primljen u radni odnos u tijeku listopada).

Predmet i poslovi nadzora

Nadzor je vršen na temelju pritužbi i zahtjeva građana, te po službenoj dužnosti, te su s tim u vezi obavljani slijedeći poslovi odnosno zadaci:

1. nadzor nad zaštitom osobnih podataka kod voditelja zbirki :
 - izrada zapisnika o nadzoru
 - najava nadzora kod voditelja zbirki
2. rješavanje po zahtjevima za utvrđivanje povrede prava na zaštitu osobnih podataka
3. zahtjevi za nadopunu zahtjeva za zaštitu prava
4. donošenje rješenja i pravnih mišljenja glede povrede prava na zaštitu osobnih podataka
5. nadzor po zapisniku o provedenom nadzoru :
 - izrada pismenih naloga voditeljima zbirki osobnih podataka za usklađivanje obrazaca i tiskanica kao i obrazaca koji se nalaze na njihovim web stranicama putem kojih prikupljaju osobne podatke sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka
 - nalozi za dostavu usklađenih primjeraka u Agenciju
 - pregled dostavljenih obrazaca i upitnika
6. izrada pravnih mišljenja i očitovanja glede dostavljenih obrazaca
7. donošenje rješenja u slučaju nepostupanja voditelja zbirki po nalogu za usklađivanje obrazaca i upitnika
8. izrada pismenih naloga voditeljima zbirke za dostavu evidencija u Središnji registar Agencije.

Mjesto i vrste nadzora

Samo provođenje nadzora nad zaštitom osobnih podataka neposredno kod voditelja zbirki osobnih podataka započeto je krajem ožujka, odnosno intenzivnije u mjesecu travnju 2005. godine iz razloga što je za obavljanje ovakvog nadzora bilo potrebno izvršiti određene pripreme (izrada zapisnika, proučavanje Zakona o zaštiti osobnih podataka kao i svih drugih Zakona i propisa vezanih uz obavljanje djelatnosti pravnih osoba i državnih tijela (voditelja zbirke) kod kojih se obavljao nadzor.

Ovakvim nadzorom bile su obuhvaćene pravne osobe i državna tijela različitih vrsta djelatnosti (banke, kartičarske kuće, osiguravajuća društva, pojedina ministarstva, turističke agencije, pravne osobe koje se bave posredovanjem pri zapošljavanju, auto-škole, knjižnice, ljekarne, štedno-kreditne zadruge, strukovne komore, te druga trgovačka društva) kod kojih se obrađuju osobni podaci.

Rezultati nadzora

Tijekom 2005. godine Odjel za upravni nadzor proveo je **ukupno 214 nadzora kod voditelja zbirke**.

Postupajući po zahtjevima za utvrđivanje povrede prava na zaštitu osobnih podataka doneseno je **6 rješenja i 18 pravnih mišljenja** glede povrede prava na zaštitu osobnih podataka kao i **9 dopisa** glede nadopune postojećih zahtjeva za zaštitu prava.

Postupajući po zahtjevima prilikom donošenja rješenja izrađeno je **8 zaključaka o spajanju predmeta glede provođenja upravnog postupka i donošenja rješenja**.

Što se tiče nadzora po zapisniku kod voditelja zbirke kod kojih je obavljen nadzor u zapisniku je naloženo postupanje sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka, odnosno uklanjanje određenih nepravilnosti, a radi provjere izvršavanja naloga iz zapisnika naknadno je zatražena dostava obrazaca odnosno upitnika temeljem kojih se prikupljaju osobni podaci kod voditelja zbirke u njegovom svakodnevnom poslovanju.

Postupajući po zapisniku neposrednog nadzora kod voditelja zbirke **provedena su 42 nadzora nad dostavljenim** obrascima i dokumentacijom koja je naložena temeljem zapisnika, te tom prilikom donesena **27 mišljenja** glede usklađivanja obrazaca, upitnika ili općih uvjeta poslovanja kod prikupljanja osobnih podataka od strane voditelja zbirke sa Zakonom i **6 rješenja** s nalogom da se određene nepravilnosti uklone, **te 7 mišljenja (odgovora)** u slučajevima kada su voditelji zbirke postupili u skladu sa nalogom iz zapisnika i prilagodili prikupljanje osobnih podataka sukladno Zakonu.

Izrađen je obrazac pismenog poziva/naloga za dostavu evidencija o zbirkama osobnih podataka te je putem pošte poslano **88 takvih poziva/naloga za dostavu evidencija**.

U tijeku provođenja nadzora kod voditelja zbirke uručeno je **62 poziva/naloga** za dostavu evidencija, a zapisnikom o nadzoru naložena je dostava evidencija o zbirkama osobnih podataka kod **38 voditelja zbirke**, odnosno **ukupno 188 naloga za dostavu evidencija**.

Analiza provedenih nadzora

- nadzor u bankama i stambenim štedionicama

Banke i stambene štedionice posluju kao pravne osobe na temelju Zakona o bankama (NN 84/02) i Zakona o stambenoj štednji i štedionicama (NN 161/98), a u svojem poslovanju svakodnevno prikupljaju osobne podatke od štediša – klijenata potrebne za ugovaranje pojedinih vrsta bankarskih proizvoda.

U tijeku postupka nadzora utvrđeno je da većina banaka kod kojih je obavljen nadzor (Zagrebačka banka d.d. , Privredna banka d.d. , Hrvatska poštanska banka d.d., HVB Splitska banka d.d. , Raiffeisen Bank d.d. , Hypo Alpe –Adria Bank d.d., Erste & Steiermarkische Bank d.d., Volksbank d.d.) posluje na istom principu, tj. vodi Središnju aplikaciju (Centralni registar građana) o svojim klijentima u elektroničkom zapisu iz kojeg se dalje koriste podaci o klijentima za potrebe ugovaranja pojedinih bankovnih proizvoda (npr. krediti građana, tekući računi građana, devizni računi itd.), dok npr. Hrvatska poštanska banka vodi odvojene baze podataka za svaki proizvod posebno.

Banke u svojem poslovanju koriste tiskane obrasce - pristupnice za pojedinu vrstu proizvoda putem kojih prikupljaju osobne podatke, a potom sa građanima zaključuju ugovore o korištenju određenih bankarskih proizvoda.

U tijeku nadzora primjećeno je kršenje odredbi članka 6. 7. i 9 . Zakona o zaštiti osobnih podataka na način da banke (primjerice: Zagrebačka banka, HVB Splitska banka, Erste & Steiermarkische Bank, PBZ Stambena štedionica d.d.) nisu prilagodile sadržaj obrazaca putem kojih prikupljaju osobne podatke sa Zakonom, točnije da obrasci odnosno opći uvjeti poslovanja ne sadrže klauzulu u koju svrhu se prikupljaju osobni podaci, o prosljeđivanju osobnih podataka drugim korisnicima , tako da je zapisnikom naloženo da se sadržaj obrazaca prilagodi odredbama članka 6. 7. i 9. i 12. Zakona o zaštiti osobnih podataka, te je naloženo da se primjeri novih obrazaca dostave u Agenciju.

Napominjemo da su banke i štedionice postupale po nalogu Agencije i dostavljale na uvid nove obrasce, dok je Privredna banka d.d. već prilagodila svoje obrasce sukladno Zakonu zaštiti osobnih podataka.

Isto tako neke banke (primjerice: Hrvatska poštanska banka, Hypo Alpe Adria Bank u svojem poslovanju koriste i poseban obrazac tzv. » Izjava » kojim se koriste kod prikupljanja i obrade matičnog broja građana sukladno Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o matičnom broju građana (NN 66/02).

- nadzor kod banaka - tzv. „Crna lista“

U tijeku nadzora utvrđeno je da banke članice Hrvatske udruge banaka (HUB) vrše razmjenu informacija o kreditnoj sposobnosti korisnika kredita - komitenata tzv. „crna lista“ na način da jednom mjesečno svaka banka članica HUB-a dostavlja HUB-u izvješće o svojim neurednim korisnicima kredita, zatim se ti podaci posredstvom FIN-e, s kojom HUB ima zaključen ugovor o poslovnoj suradnji, objedinjavaju za sve banke, a nakon toga je svakoj banci dostupna informacija o svim neurednim štedišama koji se nalaze na tzv. „crnoj listi“.

Prilikom dostave podataka pojedina banka nije odmah u mogućnosti prepoznati kod koje banke se neuredni dužnik nalazi na crnoj listi, ali naknadnim upitom uz pomoć matičnog broja građana (MBG) banka dobiva i takvu informaciju.

Za ovakvu razmjenu informacija Hrvatska udruga banaka (HUB) ima uporište u Zakonu o bankama („Narodne novine“ broj 84/02), jer sukladno odredbama članka 98., 99. stavka 8. i članka 181. stavka 2. Zakona o bankama HUB kao gospodarsko interesno udruženje može organizirati razmjenu informacija o kreditnoj sposobnosti za potrebe zaštite protiv kreditnog

rizika priopćavanjem povjerljivih podataka pravnoj osobi odgovarajućeg oblika organiziranja koju mogu osnovati banke (HUB-u) u svrhu prikupljanja i pružanja podataka o ukupnom iznosu, vrstama i urednosti izvršavanja obveza fizičkih i pravnih osoba.

Što se tiče matičnog broja građana kao identifikacijske oznake hrvatskih državljana koji je donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o matičnom broju građana („Narodne novine“ broj 66/02) postao tajan i koji se ne upisuje u isprave građana, u tijeku nadzora primijećeno je da su neke banke za korištenje MBG-a sastavile pisanu Izjavu kojom od klijenta traže suglasnost - privolu za njegovo korištenje u bankovnim evidencijama u svrhu identifikacije klijenta, te su i na taj način razmjenju informacija o kreditnoj sposobnosti svele u zakonske okvire.

Temeljem navedenoga daje se zaključiti da su banke nastojale prilagoditi svoje poslovanje i u ovom dijelu zakonskim propisima, te da sukladno odredbama Zakona o bankama, koji je stupio na snagu 25. srpnja 2002. godine, skoro godinu dana prije donošenja Zakona o zaštiti osobnih podataka banke imaju mogućnost razmjenjivati podatke o kreditnoj sposobnosti građana.

Treba naglasiti da je stajalište ove Agencije kako Zakon o bankama sadrži vrlo općenitu odredbu o zaštiti osobnih podataka jer u definiciji bankarske tajne (čl. 98.) nije propisano koje osobne podatke sadrži bankarska tajna, te bi ga u tom dijelu trebalo uskladiti sa Zakonom o zaštiti osobnih podataka. Međutim, imajući u vidu da su u ovom slučaju Zakon o bankama i Zakon o zaštiti osobnih podataka propisi istog ranga, te da se Zakon o bankama sukladno odredbi članka 7. Zakona o zaštiti osobnih podataka primjenjuje kao drugi zakon, te uzimajući pri tome u obzir i različita iskustva u zemljama članicama EU smatramo da je ovakva razmjena „pokrivena“ Zakonom o bankama.

Također treba naglasiti da će se sustav „Crne liste“ ugasiti počinjanjem s radom Hrvatskog registra obveza po kreditima (HROK-a) koji će uz neuredne dužnike („crna lista“) sadržavati i osobne podatke i svih drugih korisnika kredita (pozitivni i negativni model).

- nadzor kod kartičarskih kuća

Nadzor je proveden kod nekoliko kartičarskih kuća (American Express d.o.o., Diners Club Adriatic d.d., Billa d.o.o., Konzum, Mercator, i dr.)

U postupku nadzora utvrđeno da su American express, Diners i Mercator sadržaj pristupnica putem kojih prikupljaju osobne podatke uskladili sa Zakonom o zaštiti osobnih podataka, odnosno da je na istima navedena svrha prikupljanja osobnih podataka, vremensko razdoblje korištenja, te o korištenju osobnih podataka u marketinške svrhe, sukladno članku 6.,7.,9. i 21. Zakona o zaštiti osobnih podataka.

Međutim, u nadzoru kod pravnih osoba Billa d.o.o i Konzum d.d. primijećeno je kršenje odredbi članka 6. 7. i 9. Zakona o zaštiti osobnih podataka iz razloga što tiskane pristupnice putem kojih se prikupljaju osobni podaci za članstvo Billa cluba i Konzum plus kartice nisu usklađene sa navedenim odredbama Zakona te je zapisnikom naloženo da se iste usklade sa Zakonom.

Treba istaći da su Billa i Konzum postupili po nalogu iz zapisnika te su na traženje Agencije tiskali nove pristupnice koje su dostavili na uvid ovoj Agenciji.

- nadzor kod osiguravajućih društava

Nadzor je proveden kod više osiguravajućih kuća (primjerice Croatia zdravstveno osiguranje d.d., Allianz osiguranje d.d., Kvarner Wiener Stadtische osiguranje d.d., Sunce osiguranje d.d., Adenda zdravstveno osiguranje d.d., Generali životno osiguranje d.d., Uniqa osiguranje d.d.) koji obavljaju djelatnost temeljem Zakona o osiguranju.

U nadzoru je utvrđeno kršenje odredbi članka 6. 7. i 9. Zakona jer tiskani obrasci putem kojih se prikupljaju osobni podaci nisu usklađeni sa citiranim odredbama Zakona. Zapisnikom i dodatnim pozivom naloženo je usklađivanje obrazaca i njihova dostava na uvid Agenciji.

Zbog nepostupanja po zapisniku Agencija je rješenjem naložila pravnoj osobi Sunce osiguranje d.d. te, Adenda osiguranje d.d. usklađivanje obrazaca sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka.

- nadzor kod pravnih osoba koje se bave posredovanjem pri zapošljavanju

Nadzor je obavljen kod pravnih osoba koje prikupljaju osobne podatke radi posredovanja pri zapošljavanju temeljem Zakona o posredovanju pri zapošljavanju (primjerice: Adecco Hrvatska d.o.o., Trenkwalder kadrovske usluge d.o.o., HILL-Zagreb, d.o.o.). U tijeku nadzora utvrđeno je kršenje odredbi članka 6. 7. i 12. Zakona o zaštiti osobnih podataka, pa je zapisnikom naloženo da se obrasci putem kojih se prikupljaju osobni podaci usklade sa Zakonom, a zatim je naložena i dostava istih na uvid u Agenciju.

Zbog nepostupanja po zapisniku i po nalogu Agencija je rješenjem naložila pravnim osobama (Adecco Hrvatska, Trenkwalder, HILL-Zagreb) usklađivanje obrazaca sukladno Zakonu.

Po rješenju su postupili Trenkwalder, HILL-Zagreb i Adecco, te su dostavili obrasce usklađene sa Zakonom.

- nadzor kod turističkih Agencija

Kod turističkih agencija (primjerice: Generalturist d.o.o, Dalmacijaturist d.o.o., Integral Zagreb d.o.o., Samoborček d.o.o, Jumbo d.o.o. i dr.) obavljen je nadzor nad zaštitom osobnih podataka .

Nadzorom je utvrđeno kršenje Zakona o zaštiti osobnih podataka jer Opći uvjeti putovanja ne sadrže klauzule u smislu odredbi članka 6. 7. i 9. Zakona.

Zapisnikom je naloženo da se u Opće uvjete putovanja unesu klauzule o zaštiti osobnih podataka.

Po zapisniku je počelo postupanje, tako da je Dalmacijaturist dostavila usklađene Opće uvjete u Agenciju.

- nadzor kod voditelja obrade posebnih kategorija osobnih podataka

Člankom 8. Zakona propisano je pod kojim uvjetima se mogu prikupljati i obrađivati posebne kategorije osobnih podataka (osobni podaci koji se odnose na etničko podrijetlo, politička stajališta, članstvo u sindikatu, vjerskim ustanovama i dr.)

Agencija je po službenoj dužnosti (napisi u dnevnom tisku) i na temelju anonimne prijave izvršila nadzor u jednoj parlamentarnoj stranci i utvrdila da ista nije povrijedila odredbe zakona o zaštiti osobnih podataka. Tvrdnju da ista vodi zbirke osobnih podataka za koje nema uporišta u zakonu, te da istu vodi bez privole ispitanika i time krši privatnost građana Agencija je odbacila obzirom da joj uz izvršen neposredan nadzor, nije unatoč pozivu da se to učini dostavljen nijedan dokaz koji bi potvrđivao sumnje u povredu zakona.

- zaključci

Zakonom o zaštiti osobnih podataka regulirano je novo pravno područje zaštite osobnih podataka odnosno zaštite privatnosti kao dio zaštite temeljnih ljudskih prava u Republici Hrvatskoj.

S obzirom da se radilo o prvom nadzoru od strane Agencije isti je ujedno morao biti instruktivan i edukativan jer voditelji zbirke nisu bili upoznati sa Zakonom i zakonskim obvezama, tako da je već sama najava nadzora od strane Agencije za većinu voditelja bila prvi kontakt sa Agencijom i Zakonom o zaštiti osobnih podataka. Zbog navedenog bilo je potrebno prethodno objasniti same pojmove iz Zakona (primjerice što je osobni podatak, tko se smatra voditeljem zbirke, razliku između pojmovâ voditelj zbirke i izvršitelj obrade, što je evidencija o zbirci osobnih podataka i način njihove dostave, te svrhu Središnjeg registra i dr.), što se je ponavljalo u svakom nadzoru.

Nadalje, većina voditelja smatra da se Zakon isključivo odnosi na zbirke osobnih podataka o zaposlenima, što se naročito pokazalo kao problem u velikim sustavima (ministarstvima, zdravstvu) te da je dostavom evidencije o zbirci osobnih podataka o zaposlenima ispunjena njihova obveza iz Zakona.

U tijeku nadzora naložena je dostava evidencija o svim zbirkama osobnih podataka uz detaljne upute o načinu njihove dostave.

Zbog nepostupanja po nalogu za dostavu evidencija podnijeti su i zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka pred prekršajnim sudom protiv četrdeset voditelja zbirke.

4.7. Središnji registar

4.7.1. Izrada procjene potreba i projektnog zadatka

Zakon o zaštiti osobnih podataka je utvrdio da je središnji registar centralna baza podataka za sve voditelje zbirke osobnih podataka u Republici Hrvatskoj. Obzirom da zakon ne predviđa značajnije razlike i iznimke među voditeljima zbirke osobnih podataka, obvezi dostave evidencija o zbirkama osobnih podataka podliježu sve pravne osobe i one fizičke osobe koje takve zbirke vode. Stoga je procijenjeno na bazi statističkih pokazatelja za trgovačka društva, tijela uprave i javne vlasti na svim razinama, ustanova, udruga i ostalih da će broj obveznika dostave evidencija preći stotinjak tisuća.

Agencija je morala izvršiti i procjenu broja mogućih zbirki osobnih podataka, jer će mnoge pravne osobe imati više zbirki. Ta procjena se svodi na preko 300.000 evidencija, uzimajući u obzir da najmanje 50% obveznika ima više od dvije zbirke osobnih podataka od kojih polovina ima više od pet zbirki osobnih podataka. Agencija je naravno svjesna da postupak dostave evidencija o zbirkama osobnih podataka u središnji registar zahtjeva određeno vrijeme, da će zavisiti i od dobrovoljnog prihvaćanja te obveze i poštivanja zakonskih normi, te od izricanja sankcija, ali su sve ove procjene nužno potrebne za izradu dobrog projekta registra u tehničkom i tehnološkom smislu.

Iz svih gore navedenih razloga nametnuo se zaključak da bi ručno vođenje središnjeg registra na papirima bio skup, spor i tehnički gotovo neizvediv postupak, pogotovo ako se uzme u obzir naknadno pretraživanje prikupljenih podataka. Stoga se zaključilo da središnji registar mora biti računalna baza podataka u kojem će nakon završenog početnog punjenja biti relativno malo promjena.

Na temelju ovakvih zaključaka trebalo je odabrati postupak kojim će biti omogućen unos velike količine podataka uz što manje dugoročne troškove. Prepoznate su tri osnovne mogućnosti kako bi se podaci o evidencijama zbirki osobnih podataka mogli dostavljati u središnji registar:

1. Voditelji zbirki dostavljaju evidencije na papiru koje zaposlenici Agencije pretipkavaju u računalnu bazu;
2. Voditelji zbirki dostavljaju posebno formatirane (na posebnim obrascima) evidencije na papiru koje se u digitalni oblik pretvaraju skeniranjem i strojnim prepoznavanjem teksta;
3. Voditelji zbirki dostavljaju evidencije u središnji registar sami putem interneta na javno dostupni poslužitelj.

Način dostave evidencija o zbirkama osobnih podataka zakon je prepustio izboru obveznika, pa je Agencija pri pripremi projekta za softver središnjeg registra na osnovu izvršene procjene nastojala stimulirati i poticati dostavu elektronički putem pošte kao suvremenu, jednostavnu i najjeftiniju metodu. Izvršena procjena obuhvatila je trošak nabave hardverske i softverske opreme, trošak radne snage, trošak opremanja prostora za rad operatera koji rade na unosu podataka i neke manje popratne troškove.

Iako smo bili svjesni da je za godinu dana nemoguće u Republici Hrvatskoj ostvariti potpuni i sveobuhvatni unos podataka u središnji registar, radi potrebe dobivanja točnog odnosa troškova unosa, izvršena je procjena za sva tri moguća načina unosa i dobiveni rezultati pokazuju da je metoda broj 3 dva puta jeftinija od metode pod brojem 1 i jedanput jeftinija od metoda pod brojem 2.

Postoji mogućnost da se postupak dostave evidencija o zbirkama osobnih podataka u središnji registar dodatno pojednostavi, tako da se koristi digitalni unos podataka preko Interneta uz korištenje certifikata FINE za digitalni potpis. Za to je međutim potrebna izmjena Uredbe o načinu dostave evidencija i obrascu evidencija, te organiziranosti i spremnosti FINE za ovakav projekt. Stoga ovaj projekt Agencija mora ostaviti za buduće razdoblje (poslije

eventualnih izmjena i dopuna zakona) uz realno očekivanje da bi se to moglo ostvariti u 2007. godini.

Sukladno svemu naprijed navedenom konačno je sačinjen projektni zadatak kojim su definirani funkcionalni zahtjevi koje mora zadovoljiti središnji registar. Jedan od zahtjeva iz projektnog zadatka je bio da projekt središnjeg registra ne preferira ni jedno tehnološko rješenje, niti nekog od proizvođača softvera ili hardvera. U cilju dobivanja što kvalitetnijeg projekta tijekom cijele izrade, zaposlenici Agencije su usko surađivali s projektantom.

4.7.2. Uspostava središnjeg registra

U siječnju 2005. godine je dobiven projekt, a od siječnja do ožujka provedeno je kompleksno javno nadmetanje za izradu aplikacije središnjeg registra.

Tijekom perioda travanj - lipanj nabavljena je računalna oprema za siguran i pouzdan rad aplikacije središnjeg registra.

Od travnja do srpnja je trajao primarni razvoj aplikacije središnjeg registra. Svaka faza aplikacije testirana je prvo od strane osoblja izvođača radova, a potom i od strane djelatnika Odjela. Do nabave i instalacije vlastite opreme za rad središnjeg registra sva testiranja su rađena na razvojnoj opremi kod izvođača radova. Po instalaciji vlastite opreme, primarno testiranje svake razvojne faze aplikacije rađeno je na razvojnoj opremi kod izvođača radova, potom na testnoj opremi u Agenciji, a na kraju na produkcijskoj opremi.

Iako smo dobili financijsku ponudu za korištenje još u studenom 2004. i premda je tijekom razvoja aplikacije održano nekoliko sastanaka s trenutno jedinim davateljem usluge, tek smo 24. lipnja 2005. dobili informaciju o javnoj nedostupnosti usluge kvalificiranog elektroničkog potpisa u RH. Zbog toga je krajem lipnja napušten razvoj aplikacijskog modula za unos podataka preko interneta korištenjem tehnologije naprednog elektroničkog potpisa, te je pokrenut razvoj modula za "kombiniranu autentifikaciju". Promjena koncepcije provjere identiteta internetskih korisnika u samoj završnici izrade aplikacije uzrokovala je zakašnjenje u puštanju u produkciju središnjeg registra od samo 15 dana.

15. srpnja aplikacija središnjeg registra se pušta u javni rad na Internetu.

Od srpnja do kraja godine ispravljaju se uočeni nedostaci i rade se prilagodbe aplikacije potrebama korisnika. Tijekom tog perioda načinjeno je preko 680 verzija programa. Svaka verzija je prvo testirana na u razvojnoj okolini kod izvođača radova, potom tijekom najmanje tjedan dana na pričuvnoj produkcijskoj opremi, da bi se tek potom instalirala na produkcijsku opremu koja ja neprestano dostupna na Internetu.

Za svaku novu verziju aplikacije napravljene su adekvatne upute za voditelje zbirke. Aktualna verzija uputa uvijek je (bila) dostupna na web stranici agencije "www.azop.hr" i na internetskoj stranici Središnjeg registra "registar.azop.hr".

4.7.3. Dostava evidencija u središnji registar

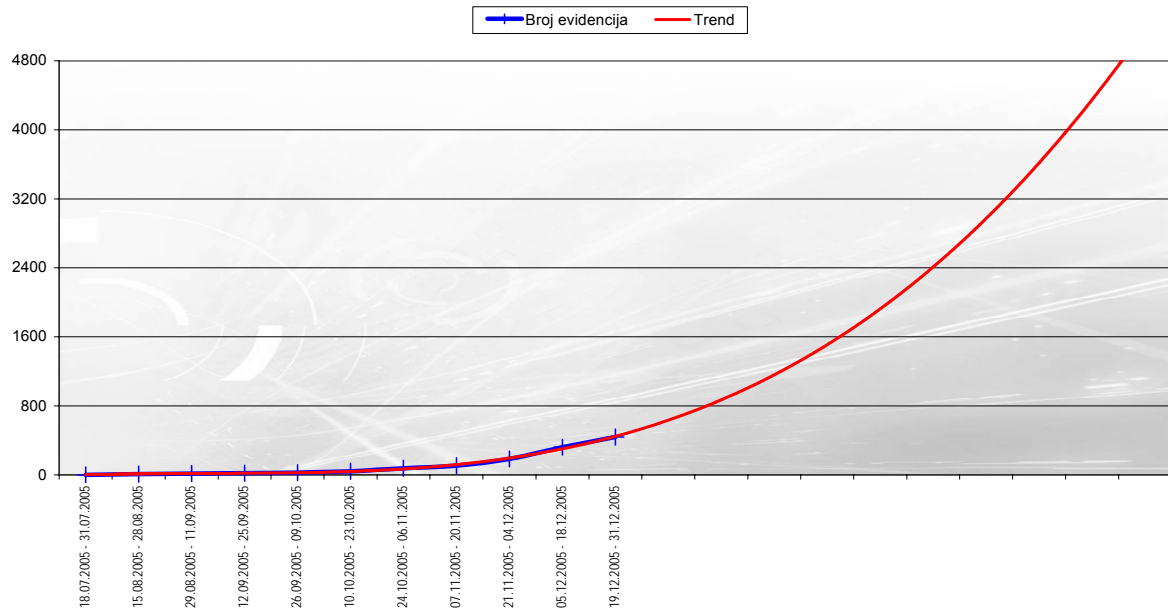
U prijelaznim i završnim odredbama Zakon o zaštiti osobnih podataka utvrđuje da je rok za dostavu evidencija o svim dotada uspostavljenim zbirkama osobnih podataka 18 mjeseci od dana stupanja zakona na snagu (05. siječnja 2005. godine). Obzirom na neodržavanje rokova iz Zakona u svezi osnivanja Agencije (vjerojatno mnogi opravdani razlozi: mnogobrojne važnije i hitnije obveze Vlade Republike Hrvatske u ljetu 2003. godine, ljetna stanka Hrvatskog Sabora, parlamentarni izbori, početak rada novog saziva Hrvatskog Sabora i nove Vlade, poslovi oko donošenja Državnog proračuna...) u jednom određenom razdoblju postojati će problem dostave evidencija o zbirkama osobnih podataka u središnji registar.

Iako je Agencija od kraja 2004. godine bila spremna primati evidencije putem obrasca dostavljenih putem pošte na taj način je u toj godini primila svega jednu evidenciju.

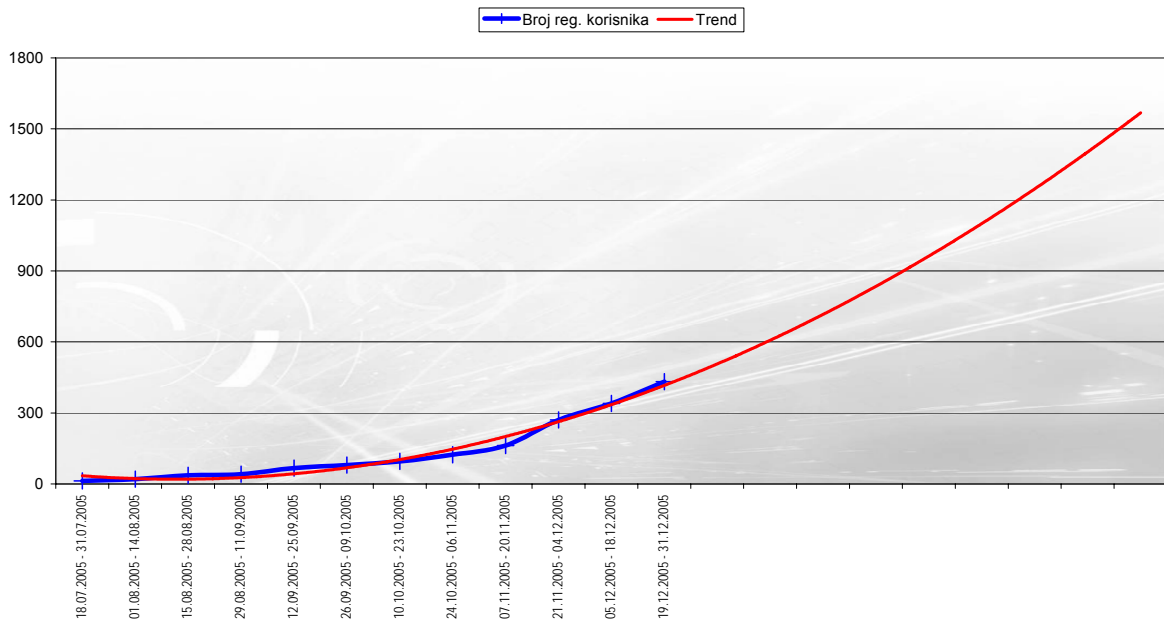
Tijekom 2005. godine voditelji zbirki su nakon poziva i oglasa da izvrše svoju obvezu i dostave svoje evidencije počeli iste dostavljati u središnji registar. Do 15. srpnja 2005. godine dostava evidencija je bila moguća putem pošte, a od 15. srpnja 2005. godine i putem pošte i putem Interneta. Zaključno s 31.12.2005. godine statistički podaci o dostavi tih evidencija su sljedeći:

- Registrirana su 432 voditelja zbirki.
- Uključujući sve izmjene i dopune dostavljene su 893 evidencije.
- U papirnatom obliku je zaprimljena 71 evidencija, od čega je na kraju 21 bila formalno valjana te su je operateri mogli prepisati u Središnji registar. Voditelji zbirki osobnih podataka koji su na papiru dostavili formalno neispravne evidencije su pismeno obaviješteni o propustima i upućeni su da dostave evidenciju u skladu sa Zakonom i Uredbom.
- Više od 95% evidencija je stiglo elektroničkim putem.
- Na kraju godine bilo je registrirano ukupno 440 zbirki osobnih podataka.

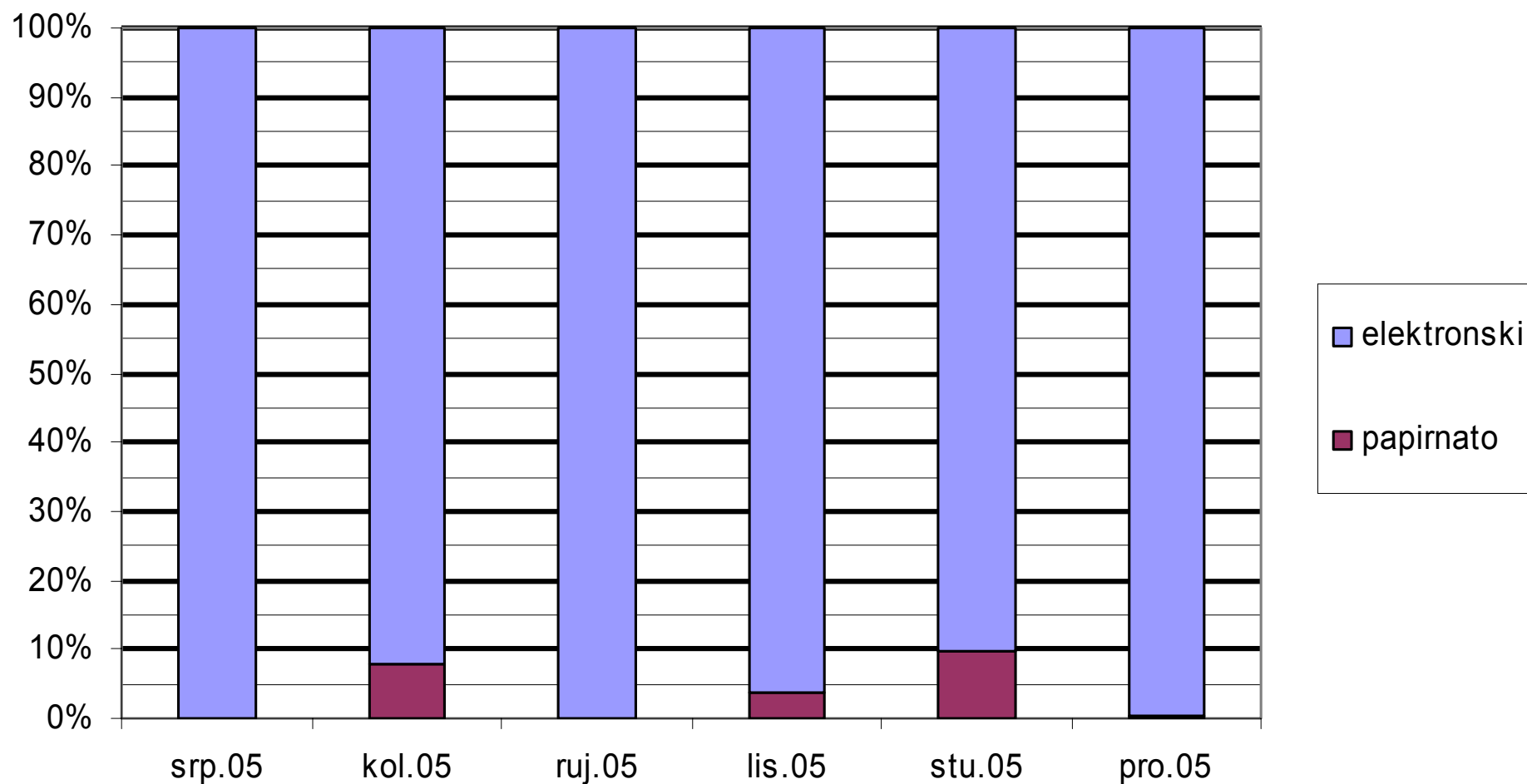
Evidentirane zbirke u središnjem registru

Registrirani korisnici (voditelji zbirki) središnjeg registra

Relativni odnos papirnato i elektronski dostavljenih evidencija

4.8. Javnost rada

Tijekom postupka osnivanja Agencije kroz 2004. godinu korištena je svaka prilika i mogućnost da se ovisno o interesu medija Agencija predstavi, najavi početak njenog rada, te objasni područje djelovanja. Tako su izašli članci, prilozi i intervjui u četiri dnevna lista, dvije radio postaje i dvije TV emisije.

Kao najprihvatljiviji i najpogodniji medij za predstavljanje Agencije u zemlji, a posebno za inozemstvo na Internetu su vlastite web stranice otvorene početkom ožujka 2005. godine. Vlastite web stranice na hrvatskom i engleskom jeziku s devet rubrika pružale su svim zainteresiranim sve osnovne informacije o zakonodavstvu Republike Hrvatske na području zaštite osobnih podataka, preuzetim međunarodnim propisima i konvencijama, o radu Agencije, pravima građana, obvezama voditelja zbirki osobnih podataka pa sve do help deskova kako za građane, tako i obveznike dostave evidencija.

Internet Agencija također koristi za objavu Liste zemalja s uređenom zaštitom osobnih podataka, te za javnost i dostupnost središnjeg registra evidencija o zbirkama osobnih podataka. Nove web stranice odnosno rubrike Agencija postupno tijekom 2005. godine uvodi za objavu svojih mišljenja, rješenja i odluka.

U Agenciji je ocijenjeno da kroz određeno vrijeme punjenja baze podataka (središnjeg registra) i jednog određenog, kraćeg, vremena praćenja sudske prakse zaštite osobnih podataka u Republici Hrvatskoj ne bi bilo svrsishodno ni korisno ovo objavljivati u drugim medijima.

U tijeku 2005. godine broj priloga iz područja zaštite osobnih podataka i rada Agencije u tiskovinama, radiju i TV se povećao na dvadesetak. Iako je u tim priložima u osnovi prevladavao pozitivan ton i točnost informacija, bilo je i netočnih i neopravdanih kritika na račun Agencije i njenog rada. One su se uglavnom odnosile na predbacivanje nepoduzimanja određenih mjera prema mogućim prekršiteljima zakonskih normi koje štite privatnost građana. Iste su uglavnom proizlazile iz nedovoljnog poznavanja zakona, mogućeg djelovanja MUP-a i njegovih određenih službi, te obveza i mogućnosti Agencije.

Jedan dio kritika Agenciji ide i na račun nepokretanja postupka izmjena i dopuna određenih zakona i nekih zakonskih rješenja na području zaštite privatnosti, odnosno zaštite osobnih podataka. Iako Agencija u sustavu državne i javne uprave ne može direktno predlagati izmjene i dopune određenih zakona ne će se suzdržavati da to predloži kad god ocijeni da su za to stvoreni uvjeti i postoji potreba, a postojeća rješenja postaju prepreka zaštiti privatnosti ili krše prava građana.

Agencija je plaćenim oglasima u dva najtiražnija dnevna lista pozvala obveznike dostave evidencija o zbirkama osobnih podataka da dostave svoje evidencije i pritom im ponudila pomoć. Nažalost rezultati odaziva su ispod očekivanja.

Agencija se u okviru velesajamske priredbe INFO 2005. na Zagrebačkom velesajmu predstavila posjetiteljima i građanima s prezentacijom kojom je omogućen prikaz zaštite osobnih podataka u EU i Republici Hrvatskoj, zakonodavstva, praktičnih primjera povreda privatnosti, pa do omogućavanja pretraživanja baze podataka. Zainteresiranima je nadalje omogućen uvid u odluke Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu koji se odnose na područje zaštite osobnih podataka, te zadovolji interes svih koji su htjeli saznati više o zaštiti

privatnosti u svijetu i u Hrvatskoj. Svakodnevno su također uz predavanja vršene demonstracije rada središnjeg registra.

Kao suorganizator konferencije o privatnosti posljednjeg dana održavanja sajma Agencija je sudionicima konferencije detaljno prikazala svoj rad, sveobuhvatno obrazložila obveze voditelja zbirke i pozvala ih i tom prilikom na poštivanje zakonskih normi na području zaštite osobnih podataka, te na obvezu dostave evidencija u središnji registar.

Zaključno u prosincu 2005. godine Agencija je tiskala dvije brošure: „Pravo na zaštitu osobnih podataka u Republici Hrvatskoj“ i „Zakonske obveze voditelja zbirke osobnih podataka sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka“. Brošure se besplatno dijele u određenim prigodama, odnosno dostavljaju zainteresiranima.

4.9. Međunarodna suradnja

U okviru djelatnosti Savjetodavnog odbora Konvencije za zaštitu pojedinaca pri automatskoj obradi osobnih podataka (T – PD – Konvencija 108) Hrvatska je kao zemlja pristupnica Konvenciji redovno pozivana da sudjeluje u radu odbora. Na redovnim konferencijama u organizaciji Odbora u Strasbourgu podnošena su redovna izvješća o početku rada Agencije za zaštitu osobnih podataka u Republici Hrvatskoj, zakonodavstvu, te primjeni Konvencije 108 i Dodatnog protokola.

Suradnju s drugim zemljama na području zaštite osobnih podataka, te prijenosu tih podataka u druge zemlje Agencija je počela radnim posjetom ravnatelja i zamjenice ravnatelja Sloveniji. U suradnji s Veleposlanstvom RH u Sloveniji organiziran je posjet, upoznavanje s radom, problemima i prvim praktičnim iskustvima Slovenije, zemlje koja će u punopravno članstvo EU stupiti u 2005. Za očekivati je također da će upravo Slovenija, kao susjedna zemlja, buduća članica EU, u provedbi Shengenskog protokola i drugih propisa biti nužno zanimljiva RH i da je suradnja i na ovom području i potrebna i svrsishodna, ali i obostrano korisna. S uredima za zaštitu osobnih podataka više drugih zemalja uspostavljena je dobra suradnja, a posebno veoma uspješnu s uredima iz Slovačke, Austrije, Mađarske i Francuske.

Hrvatska je postala član udruge povjerenika za zaštitu osobnih podataka zemalja srednje i istočne Europe članica EU i zemalja kandidata, te je tako sudjelovala na 7. konferenciji održanoj 22-25.05.2005. u Smolenicama (Slovačka). Na toj konferenciji prihvaćena je deklaracija u kojoj se ističe da sve zemlje centralne i istočne Europe koje su postale članice EU daju punu podršku zemljama kandidatima za punopravno članstvo u EU.

Ravnatelj Agencije je prihvatio poziv da Hrvatske ima svog predstavnika u zakladi STICHTING WROCLAW FOUNDATION kojoj je cilj razvijanje tehničkih standarda, procjena i testova, te instrumenata i metodologije na području zaštite privatnosti i zaštite osobnih podataka.

Agencija je također uzela učešće u radu Konferencije o pravima i odgovornosti subjekata osobnih podataka održanoj u Pragu u organizaciji Vijeća Europe i Ureda za zaštitu osobnih podataka Češke koja se održala 14. i 15. listopada 2004. godine.

Učešća na konferencijama o zaštiti osobnih podataka imala su za svrhu predstavljanje RH i njene Agencije za zaštitu osobnih podataka, te zakonodavstva na tom području, kao i

uspostavljanje direktnih kontakata s drugim zemljama i tijelima koja rade na zaštiti osobnih podataka, te stjecanje znanja i spoznaja o praktičnim iskustvima na tom polju.

5. PLAN RADA ZA 2006. GODINU

Iz svega naprijed izloženog, te nakon što su ostvareni temeljni preduvjeti za normalan rad Agencija mora u 2006. godini ostvariti slijedeće zadatke:

1. Izvršavati sve svoje obveze u okviru obveza RH prema EU na području iz svoje djelatnosti.
2. U suradnji s drugim tijelima državne uprave pripremiti prijedlog Izmjena i dopuna Zakona o zaštiti osobnih podataka.
3. Započeti edukaciju obveznika dostave evidencija o zbirkama osobnih podataka.
4. Poduzeti sve mjere (edukacija, pozivi, nalozi, sankcije) kako bi se ubrzalo punjenje baze podataka.
5. U nadzoru početi primjenjivati nove metode i proširiti nadzor na druge djelatnosti.
6. U nadzoru početi utvrđivati primjenu odredbi Uredbe o načinu pohranjivanja i posebnim mjerama tehničke zaštite osobnih podataka.
7. Započeti edukaciju građana o pravima pojedinaca u zaštiti privatnosti, odnosno zaštiti osobnih podataka.
8. Proširiti i povećati suradnju sa svim medijima i ostvariti potpunu javnost rada.
9. Ostvariti suradnju s tijelima državne i javne uprave.
10. Ostvariti suradnju sa svima koji djeluju na području zaštite ljudskih prava.
11. Izvršiti analizu stanja zaštite osobnih podataka u zemlji i po potrebi predložiti određene mjere i rješenja.

6. ZAKLJUČAK

Obzirom na neodržavanje rokova iz Zakona u svezi osnivanja Agencije (vjerojatno mnogi opravdani razlozi: mnogobrojne važnije i hitnije obveze Vlade u ljeto 2003., ljetna stanka Sabora, parlamentarni izbori, početak rada novog saziva Sabora i nove Vlade) u narednom razdoblju će kroz jedno određeno razdoblje vjerojatno postojati problem punjenja centralne baze podataka - Središnjeg registra. Zakon o zaštiti osobnih podataka je naime u svojim prijelaznim odredbama odredio rok za dostavu svih dotada uspostavljenih evidencija o zbirkama osobnih podataka koji od dana stupanja zakona na snagu iznosi 18 mjeseci.

Kašnjenje s osnivanjem Agencije, te jedno određeno vrijeme potrebno da se izvrše određene procjene i analize, nađe najbolje tehničko i tehnološko rješenje za bazu podataka, „potrošilo“ je zakonski rok za dostavu. U vrijeme početka rada registra (iako su zaprimljene i evidentirane dotada prispjele evidencije) zakonski rok za dostavu je istekao. Agencija stoga smatra da treba kroz jedno određeno razdoblje za obveznike dostave tih evidencija imati razumijevanja i primjenjivati sankcije tek nakon poziva na dostavu, obavijesti i naloga.

Iz svega naprijed navedenog razvidno je da Agencija nije mogla na samom početku svog rada početi analizu stanja na području zaštite osobnih podataka u RH, započeti s edukacijom građana o njihovim pravima, kao ni pružiti ozbiljniju pomoć obveznicima dostave evidencija o zbirkama osobnih podataka u centralnu bazu podataka. Sve su to zadaci koje treba izvršiti u narednom razdoblju.

Unatoč tome Agencija je predstavila početak svoga rada predstavnicima EU, Vijeću Europe i drugim međunarodnim tijelima koji su pozitivnim ocijenili sve korake i napore koje na tom polju RH poduzima. Agencija je uspostavila i prve određene kontakte i suradnju s određenim zemljama u razmjeni iskustava i transferu podataka. Agencija je nadalje, uvažavajući primjedbe i prijedloge predstavnika Europske komisije uzela u zadatak predložiti manje izmjene zakona kako bi isti bio bolji. S razumijevanjem je prihvaćen stav Agencije da se ipak s tim ne ide prebrzo, nego da se ostavi određeno vrijeme da Agencija sagleda ostvarenje zakona u praksi i tek nakon toga predloži izmjene i dopune Zakona o zaštiti osobnih podataka.

Uzimajući u obzir sve naprijed navedeno također bi se moglo zaključiti da je u prvoj godini svog djelovanja ipak stvorena određena dobra osnova za daljnji rad i učinjeni prvi koraci u ostvarenju cilja da početkom 2008. godine RH na ovom području u potpunosti ostvari sve zadatke i ciljeve koji su u postupku pridruživanja u EU pred nju postavljeni. Pritom mislim na potpuno i kvalitativno provođenje kako naših propisa, tako i svih međunarodnih propisa koje smo prihvatili, te postizanje dobrih rezultata u praksi u svojoj njihovoj sveobuhvatnosti.

Ravnatelj
Agencije za zaštitu osobnih podataka

Franjo Lacko, dipl.iur.